

Tjaša Mislej

PANJ

© Tjaša Mislej

Borova 4, Vir pri Domžalah 1230

(00386 31-891-342)

t.mislej@gmail.com

OSEBE:

BILJANA	psihologinja, okrog 40 let
KATJA	ekonomistka, 32 let
MILAN	šef varnostnikov, okrog 40 let
SUZANA	asistentka, zelo osamljena, 44 let
LADO	direktor in glavni šef, 52 let
JANEZ	zdravnik, 60 let
MAKS	presežni umetnik, 30 let
PUNCA	drži se za trebuh, 26 let
SEKRETAR	zelo pomembna oseba, 50 let
VARNOSTNIKI	
NOVINCI	
VAROVANCI	

Dogaja se v bližnjem kraju v bližnji prihodnosti.

1. DEJANJE

1. prizor

(*Terapevtska ordinacija v Panju. Psihologinja BILJANA nervozno čečka po zvezku. Nasproti sedi KATJA.*)

KATJA: Tako čudno se počutim ... Ne spim dobr.

BILJANA: Kmalu bodo začel prihajat.

KATJA: Vsako noč sanjam iste sanje. Z Rajkom sva v avtu, jaz vozim. Zagledam ovinek. Razločno ga vidim pred sabo, ampak ne zavijem. Nikol. Ne vem, zakaj ne ...

BILJANA: No ... in zakaj misliš, da ne?

KATJA: Če bi vedla, ne bi prišla k tebi, a ne?! (*Premor.*) Oprosti. V glavnem, pol zapeljem čez škarpo in padava. Pa me ni strah. Avto prileti v skale. Njega vrže čez šipo, jaz stopim iz avta in ga opazujem ... tako razrezanega. In takrat se začnem smejat – od smeha se ponavadi zbudim. No, povej, a ni to bolano?

BILJANA: Težko rečem. Sta se kdaj pogovarjala o tem?

KATJA: Midva? On se ne zna pogovarjat, on zna samo govorit. Doktor enosmerne komunikacije. Cel dan gobca v službi, ko se zvečer srečava pred TV-jem, pa nima več nič za povedat.

BILJANA: Mhm, mhm. A mi lahko poveš kakšno pozitivno asociacijo na moža?

KATJA (*pomisli*): To bo pa težko. Okej, mogoče križarjenje vsako poletje. Pa da mi je plačal laser. Pa še to samo enkrat, ker je škrt.

BILJANA: V redu. Zdaj pa kakšno negativno?

KATJA: Kje bi začela? Ta njegova prikrita živčnost ... Vedno se dela mirnega. V resnici je pa do konca napet. Enkrat bo to vse ven butnilo. Kar naj butne – samo da jaz nisem zraven.

BILJANA: Mhm, mhm. Povej mi ... Kaj v tem trenutku čutiš do moža?

KATJA: Kaj čutim, mater! Nič, sovražim ga. Kaj pa drugega? Dej povej mi po resnici ... A ti svojega slučajno ne?

(Vstopi šef varnostnikov MILAN.)

MILAN: Em, dober dan. Gospa terapevtinja, nekaj bi moral, da vas nujno vprašam.

KATJA: A ti ne znaš trkat?

MILAN: Aha, kaj pa ti tuki, a?

KATJA: Kaj to tebe skrbi? Pejd rajši ven hišo čuvat!

BILJANA: A lahko počakaš? Nekaj osebnega je ...

MILAN: Razumem. (*tišje*) Ampak z mano je tudi nekaj ... Nekaj zelo osebnoga.

KATJA: A si mogoče gluha, al kaj? A lahko greš ven?!

BILJANA (*ga potiska ven*): Prid nazaj mal kasnej. Bova vse zrihtala, prav?

MILAN: Dober, dober, no. Ni vam treba, da me rinete. Grem sam.

(MILAN odide.)

KATJA: Po resnici mi povej. Sovražiš svojega moža ali ne?

BILJANA: Preden sem ga začela sovražiti, sem se ločila. (*kratek premor*) Te tvoje sanje so res čudne. Dobro bi bilo, če bi jih narisala.

KATJA: Ne znam jaz risat, ni šans.

BILJANA: Ni treba takoj. Lahko to narediš doma.

KATJA: Kaj? Da me Rajko vidi? Kako rišem njega z razbitim frisom ...

BILJANA: Saj ne bo vedel, da je on narisana – a nisi rekla, da slabo rišeš?

KATJA: A zdej mi boš pa še ti govorila, da slabo rišem? (*užaljeno*) Vsi me samo kritizirate ...

BILJANA: Ne, ne, nisem tako mislila. Nič, pozabi na risbo. Pridi spet naslednji teden, pa se še kaj pogovoriva, prav?

KATJA: Okej. Hvala ti. Te peljem enkrat na kavo. (*vstane*) Se vidiva!

BILJANA: Adijo!

(KATJA odide. Vstopi MILAN.)

MILAN: Se opravičujem, ker sem zmotil prejle. Ampak moja situacija je nujna zelo.

BILJANA: Aha ...

MILAN: Nerodan mi je, a moram povedat. Prišel sem tukaj k vam, ker ... Ker vem, da se spoznate ... Ajde, dajmo Milane ... Veste, pri meni ni vse v redu. Ni okej. Ni okej.

BILJANA: Aha ...

MILAN: Nisem tak, kot sem bil ...

BILJANA: Aha ... No, kar povej.

MILAN: Noče me ubogat, a veste ...

BILJANA: Kdo vas noče ubogat?

MILAN: Saj veste, moj tale ... predsednik. (*pokaže proti svojemu mednožju*)

BILJANA: Aha, razumem. In lahko se tikava, saj se poznamo, a ne Milan?

MILAN: Hvala vam, gospa terapevtinja.

BILJANA: Težave z erekcijo ima velik moških. Ne mislit, da si edini ...

MILAN: A ti misliš? Ah, ne! Da Milanu ne bi – hjo! Ni to! Jaz samo ... ne moram dokončat. Kao da se ustraši al kaj, ne vem. Pol pa kar tako uplahne, pfffff, ko počen balon. (*Vzdihne.*) Eto, jaz mislim, da je to znak hude depresije!

BILJANA: Za diagnozo rabiva več simptomov. Za začetek boš izpolnil en vprašalnik. (*Vzame list iz predala.*)

MILAN: Depresija je. Stoposto. To ne gre tako naprej. Jaz rabim nekaj, da me poživim! Kako se reče? Antidepresiv!

BILJANA: Ne morem ti kar tako predpisat tablet.

MILAN: Gospa terapevtinja, jaz vem, da cela firma hod sem na terapije. Daj no, eno škatlico ...

BILJANA: Poslušaj, ne moreš dobit tablet, če sploh nimaš depresije.

MILAN: Imam jo, imam. Poglej me, kako sem žalostan.

(*Vstopi asistentka SUZANA.*)

SUZANA: Dober dan!

MILAN: Ooo, gospa Suzana, dober dan! A ste tud prišla po terapijo, a?

SUZANA: Prosim? Kaj pa vi počnete tukaj? Pojdite takoj na svoj položaj.

MILAN: Dober, že grem. Ni treba, da se tako derete na Milana. (Zase.) Mater, da ti jebem ...

(MILAN odide.)

SUZANA: Imam nova navodila za vas.

BILJANA: Aha, poslušam ...

(Premor. SUZANA zatisne oči.)

BILJANA (naveličano): A ste v redu? Je kaj narobe?

SUZANA: Samo malo. Čakam, da hrup v moji glavi utihne ...

(Premor.)

SUZANA: Zadnje čase se mi pogosto dogaja. Če takole na hitro parkrat zatisnem oči, hrup izgine. (mežika)

BILJANA: To bo od stresa.

SUZANA: Ah, kje pa. Vse je pod kontrolo, gospa terapevtka. Brez skrbi. (mežika)

BILJANA: Ponoči spite?

SUZANA: Ne. Mislim, bolj slabo. Zakaj me zdaj to sprašujete? Predati vam moram pomembna navodila. Torej, Panjeva pesem se je uradno spremenila! Direktor je odobril moj predlog.

BILJANA: Res? Ja, čestitam.

SUZANA: Dobro poslušajte. Namesto *Hvala ti svet, hvala ti Slovenija, ...* se zdaj poje *Hvala ti bog, hvala ti Slovenija, ...* Torej, namesto sveta je zdaj bog. Svet – bog. Svet, bog, bog, svet. Je to razumljivo?

BILJANA: Ja, seveda. Ni velika sprememba.

SUZANA: No, kakor se vzame. Besedilo zdaj ponuja več upanja in ... mm, religiozni občutki so v našem primeru nekaj pozitivnega in tudi mm, ... (mežika) no, človekoljubnega.

(Premor.)

SUZANA: Se vam ne zdi?

BILJANA: Dobro. Od zdaj naprej pojemo tako.

SUZANA: Nujno. Direktor je odobril.

BILJANA: Okej, super. Res. Zdaj pa mislim, da zunaj že čakajo ...

SUZANA: Še nekaj. Od danes naprej boste tudi vi imeli krajše nagovore ob sprejemu novincev. Je direktor odobril, veste. Tako ... za moralno spodbudo. Prosim, če kar pridete z mano ...

BILJANA: Ja, kako? Paciente imam ...

SUZANA: Mislite odvečne? Brez skrbi. Odpovedali smo vam vse terapije.

BILJANA: Ja, kako? To ne gre. To je ...

SUZANA: Saj ne zamerite? Moralna podpora je prioriteta! In to po naročilu direktorja. Ste pripravljeni?

BILJANA: Ja. Ne. Ne vem.

SUZANA: V redu je. Po poti si lahko nekaj izmislite.

(BILJANA in SUZANA odideta. Zatemnitev.)

2. prizor

(Nagovor novincev v Panju. Ob strani varnostniki. Spredaj SUZANA in BILJANA.)

SUZANA: Lep dober dan vsem skupaj! Lahko si oddahnete po vseh dolгих letih na Zavodu za zaposlovanje. Vaše odvisnosti od socialne podpore, otroških dodatkov, družinske pomoči, Rdečega križa, prosjačenja na cesti, prostitucije, kraje in tako dalje ... Vsega tega je za vas konec!

(SUZANA, BILJANA, VARNOSTNIKI ploskajo.)

SUZANA: Kot trajno brezposelne osebe imate vseživljenjsko obvezno pravico do bivanja v naši ustanovi! Dobrodošli v Panj!

(SUZANA, BILJANA, VARNOSTNIKI ploskajo.)

SUZANA: Končno boste imeli dostojanstvo delavnega človeka. V Panju je šivalnica, kjer boste v treh izmenah izdelovali eko copate. V zameno dobite brezplačno bivanje, brezplačno mezdo in seveda brezplačno uporabo sanitarij! Kaj? Davkoplačevalci plačujemo davke, da ste vi lahko tukaj, stroški so veliki ...

NOVINEC: Oprostite, prišlo je do pomote. Jaz ne bi smel biti tu, oziroma jaz nimam te pravice. Ne bi rad komu vzel mesta.

SUZANA: Aha. A ste dobili odločbo o usmeritvi na vaše ime?

NOVINEC: Ja, po pošti.

SUZANA: Potem imate pravico, brez skrbi! Dobrodošli v Panj!

NOVINEC: Ampak jaz še nisem niti tri leta na Zavodu prijavljen, a ni to za tiste ...

SUZANA: O moj Bog! Če ste dobili odločbo, imate pravico. Slišite, pravico imate!

NOVINEC: V redu, hvala ...

SUZANA: Zdaj pa hišni red. Moški in ženski oddelki so ločeni! Iz ekonomskih razlogov je razmnoževanje prepovedano. Že narejeni otroci vas lahko obiščujejo. Tukaj smo krščanski ljudje. Aha, torej – s posebno dovolilnico. Tudi za vsak odhod iz Panja je potrebna dovolilnica. Pa saj vam bo tukaj tako všeč, da si ne boste želeli več nikamor. Dobrodošli v naš Panj!

(SUZANA, BILJANA, VARNOSTNIKI ploskajo.)

SUZANA: Nekaj besed vam bo povedala še gospa Jovič, ki je tukaj zaposlena za davkoplačevalski denar!

BILJANA: Dober dan. Jaz sem Biljana Jovič, psihologinja in ... Veseli me, da bom z vami. Nič ne skrbite, vse bo v redu. Ja, vse bo v redu ... Ja.

SUZANA: Je to vse?

BILJANA: Ja. Ne. Ne vem.

SUZANA: Dobro. S kolegi vam bomo zdaj zapeli Panjevo pesem.

SUZANA, BILJANA, VARNOSTNIKI:

Hvala ti bog, hvala ti Slovenija!
živet v Panju je lepo,
da nikjer drugje tako,
zbrani smo vsi, da srečni bi bili,
velika družina smo mi vsi!

(BILJANA, SUZANA, VARNOSTNIKI ploskajo.)

(Zatemnitev.)

3. prizor

(Skupni dnevni prostor v Panju. Poteka terapija z varovanci. Stojijo v krogu. Ob strani varnostnik.)

BILJANA: Tole bo naš krog pozitivnega mišljenja, v redu? Zaprite oči in sprejmite vase pozitivne misli. No, kar zaprite oči. Nič ne mislite. Spraznite misli, spraznite glavo. (*BILJANA prižge meditativno glasbo.*) Tukaj se počutim prijetno in varno. Poslušam navodila, se prilagajam ...

VAROVANEC 1: Oprostite ...

BILJANA: Pšššt, nič ni treba govorit, nič ni treba mislit. Prepustite se, sprostite se.

VAROVANEC 1: Nekaj se mi čudno vrti.

BILJANA: Nič hudega. Navadit se morate na zdravila. Potem bo boljše.

VAROVANEC 1: Slabo mi je. Vedno mi je slabo po tabletah.

VAROVANEC 2: Pššt! Tud men je blo na začetku, zdej mi pa ni več. Navadit se moraš.

BILJANA: Res je. Slabost bo minila. To je povsem običajno. Nič ne skrbite, nič ne mislite. (*Glasbo nastavi glasneje.*) Zaupajte nam. Navadili se boste in vse bo v redu. Zaprite oči, zaprite oči, no, kar ... Globoko vdihnite in izdihnite. Začutite popoln mir in sprostitev. Smo v krogu pozitivnega mišljenja. Povedala vam bom lepo zgodbico o čebelah, ki živijo v panju ...

(*Vstopi MILAN.*)

MILAN: Se opravičujem, komanda je padla – terapije je konec. Alo, vsi nazaj gor. Gremo, gremo. Alo!

BILJANA: Kaj pa je? Nismo še končali terapije.

MILAN: Nujna zadeva! Šef je tko naročil. Alo, gremo. (*BILJANA hoče oditi.*) Ne, ti ostaneš tuki. Šef je tko reku.

(*Varnostnik odpelje vse varovance. Vstopi SUZANA.*)

SUZANA: Dober dan! So že odšli? Dobro.

BILJANA: Kaj pa se dogaja?

SUZANA: Direktor vam bo vse povedal.

(*Tišina. Čakajo.*)

MILAN (*se nagne k SUZANI*): Mmm, a je to vaš parfem? Spominja me na ... planine v Srbiji. Dolce Gabbana?

SUZANA: Lepo vas prosim! To je Jean Patou – Joy. V eno stekleničko gre 10.000 jasminovih cvetov in 3.000 vrtnic, ki rastejo samo spomladi v Andaluziji. Kakšna Srbija, moj bog ...

MILAN: Super Suzana, super!

SUZANA: Gospa Fuchs za vas.

MILAN (*zlobno*): Zakaj pa? Sej še niste poročena, ali bolje, da rečem – še zmeraj nisi!

SUZANA (*skuša skriti prizadetost*): To je moja osebna zadeva in vas nič ne briga.

(*Premor.*)

MILAN: Samo šalim se. Tako, da čas gre.

(*Tišina. Čakajo.*)

MILAN: A je katera od vas gledala učeri Robobrata? Ful je blo zanimivo. Jaz ful navijam za Žar mojstra.

SUZANA: Te bedarije jaz ne gledam.

MILAN: Ni se treba delati fino. Oddajo gledajo dve tretjine Slovincu, se pravi, da jo od nas treh samo edan ne gleda. In stavim, da je to terapevtinja.

SUZANA (*nervozno*): Dve tretjini se reče. Dve tretjini! A se lahko že enkrat naučite slovensko? (*mežika*) Če že morate odžirati mesto Slovincu, se vsaj naučite govorit, a ne?

(*Po hodniku raztreseno prihiti KATJA.*)

KATJA: Joj, ... Šit. Oprostite za zamudo. Tolko dela sem imela ...

SUZANA: Lahko nehate z izgovori, direktorja še ni.

KATJA: Aja, okej, še dobro.

MILAN: O, siromašica ...

KATJA: Kaj pa je?

MILAN (*se muza*): Se ti vidi, da se ti je mudil.

KATJA: O čem govoriš?

MILAN: Jah, ne vem. Mal poglej se pod pazduho mogoče.

KATJA (*pogleda pod pazduho in opazi kolobarje*): O šit! (*jezno*) Pa kaj te to briga? Zakaj si sploh tle?

MILAN: Šef je tud mene poklical.

SUZANA: Madeži nastanejo, kadar tkanina ne diha. Najbrž imate srajco iz plastike.

BILJANA: Jaz moram pa sedet v savni 20 minut, da sploh kaj priteče iz mene.

KATJA: Ko smo že pri savni – vaši računi iz wellnesa vedno bolj presegajo dogovorjeno mejo. Samo čakam lahko, kdaj bom najebala ... (*prestrašeno*) Mogoče mam pa zato sestanek?

SUZANA: Saj hodimo službeno – zaradi stresa. Pa tud direktor hodi.

MILAN: Kako? A vsi hodite v savno? Zakaj, zakaj pa men noben ne pove nič?

SUZANA: Žal je savna samo za ženske.

MILAN: Lažeš, a je šef baba mogoče?

(*Po hodniku prideta direktor LADO in hišni zdravnik JANEZ.*)

LADO (*dobre volje*): Dober dan, dober dan! Kako smo? (*Suzani*) Kaj pa je? Zakaj ste tako zamorjeni? Brez skrbi. Sestanek sem sklical, ker sem se nekaj odločil. Od danes naprej bomo imeli terapije za boljše odnose. A ste za to? (*Vsi zadržano pokimajo.*) No, kar začnimo. Terapija se izvaja pri golem telesu – upam, da vas to ne moti.

SUZANA: A se hecate, gospod?

LADO: Zelo resno mislim. (*Začne si odpenjati srajco.*) Samo tako lahko zares odstranimo vse mentalne in fizične ovire. Prosim za sodelovanje. No, dajmo! (*Smrtna tišina. Potem LADO pade v histeričen smeh.*) Haha. Saj ne, saj se samo hecam, no! (*Suzani*) Ja, Špelca, zakaj si pa tako bleđa?

MILAN: Haha, dobra, šef, dobra!

SUZANA: Oprostite, bi lahko šli k stvari? Čaka me delo.

LADO: Si boš že nalakirala tiste nohte.

MILAN: Haha, šef! Dobra!

(SUZANA je užaljena. Živčno mežika z očmi.)

LADO: Hecam se no, Špelca! Danes sem dobre volje. A veste zakaj? Dobili bomo eminenten obisk. K nam bo prišel ... (*oponaša fanfare*) sam državni sekretar z ministrstva za trajnostni razvoj!

SUZANA: Kako – sekretar?! Kaj takega ...

BILJANA: Sekretar!

KATJA: Sekretar!

LADO: Tako je – sekretar. On je direkt pod ministrom, če slučajno kdo ne ve.

JANEZ: Veličanstvo, sekretar.

LADO: Sekretar pride k nam! Od vseh Panjev se je odločil ravno za našega. No, kdaj smo nazadnje dobili povišanje državnih sredstev?

KATJA: Čakajte, da pomislim – še nikoli!

LADO: Bravo, točno. S tako majhnimi sredstvi, kot jih dobimo od države, bi še bordel crknili! Donatorjev imamo za mušji drek. Vlagatelji nas ne povohajo. Povrhu vsega se naše eko copate nikamor ne prodajajo.

KATJA: Aha, saj res. Obvestiti vas moram, da je tudi Unilecta prekinila pogodbo. Pravijo, da so naši copati dragi, nekakovostni in še, da sploh niso eko.

LADO: Od kdaj jih pa to moti? In kako, dragi? Naši varovanci delajo zastonj, mater!

KATJA: Brez robotov ni konkurence. V tekstilni industriji z živimi delavci pač ne gre.

SUZANA: Moj Bog, kaj bo zdaj z nami?

LADO: Nehajte nas strašiti s to birokracijo. Brez panike. Jaz sem dobil genialno idejo, poslušajte ... Veste, da sem bil jaz vedno človek za kulturo, a ne? No, zdaj veste. Dobro me poslušajte. Z našimi čebelicami bomo za sekretarja pripravili umetniški nastop!

(Premor.)

LADO: Tako je. Čisto pravi zaresni umetniški nastop! Ko jih bo sekretar videl, kako lepo pojejo in recitirajo, se bodo v njem prebudila vsa tista materinska čustva, takrat pa mi, hop, po njem! Ne bo mogel reči ne in denar bo naš!

BILJANA: A je to spet šala? Saj ne mislite, da so naši pacienti ...

KATJA: Prekerci ...

SUZANA: Odvečni ...

MILAN: Haha. Veste, kako jim pa jaz rečem, a? Jadniki, haha.

BILJANA: Oni v glavnem ne morejo ...

LADO: Preveč se sekirate. Gre samo za manjši recital, ali plesni nastop, nekaj preprostega in všečnega, da se človeku zasmilijo, a veste!

MILAN: Dobro, šef, jaz sem z vami!

LADO: Odlično, gazda!

JANEZ: Kot hišni zdravnik moram povedat, da naši varovanci niso v primernem zdravstvenem stanju in da je večina fizično preslabotnih.

LADO: Saj ne bomo dali nastopat onih iz spodnjega nadstropja. Nastopal bo samo zgornji štuk! Samo ta novi!

JANEZ: Potem pa predlagam, da sekretar vidi kakšnih pet najbolj zdravih.

LADO: Dragi doktor, a vi veste, kaj je to umetniška prepričljivost? V Panju je že več kot tisoč varovancev, mater! Ne moremo jih imet samo pet na odru.

JANEZ: Jah, ne vem.

(Premor.)

LADO: Zdaj pa k najbolj važni zadevi – pripraviti je treba kulturni program! Kakšen predlog mogoče?

SUZANA: Lahko bi najeli nekaj vzgojiteljic ali pa tiste za ... (*mežika*) mm, za prizadete. To ne bi smelo bit drago, mladi so pripravljene delat poceni.

LADO (*Katji*): A si jo slišala, Mojca?

KATJA: Katja sem ...

LADO: Ona bi najemala ljudi, ko smo do riti v minusu ... Da smo si na jasnem, vi boste pripravili program. Zato ste tukaj! Resno mislim. Če bi radi obdržali plače, začnite razmišljat!

MILAN: Šef, šef! Kaj če bi jih jaz naučil eno našo narodno? (*poje*) Tamo daleko, daleko od mora, tamo je selo moje ...

SUZANA: Au, moja glava! Tega ne prenesem ...

LADO: Hvala, Milan! Hvala za trud. Ampak ... To sekretarju ne bo preveč všeč. Na programu je lahko samo goveja muzka! Še kdo?

KATJA: Zdaj je v umetnosti ful moderno, da se vsemu upiraš. Lahko naredimo nek uporniški manifest.

LADO: A si ti normalna? Sekretarju se hočemo priliznit, ne pa upirat!

KATJA: Saj nisem mislila, da bi se zares uprli. Samo, da bi bili trendovski, to je vse.

LADO: Se bojim, da sekretar ne bi razumel. Še kaj? No, dajmo. Znete kakšno lepo ljudsko pesem? Kakšen folklorni ples?

(Tišina.)

LADO: Okej, bomo pa žrebali. Sami ste krivi. Vlekli boste barvice.

(Vlečejo barvice. BILJANA potegne najkrajšo.)

SUZANA *(si oddahne in pokriža)*: Hvala Bogu!

MILAN: U, jebemti, še dober.

LADO: Gospa terapevtka, imate to čast, da z našimi čebelicami pripravite kratko plesno točko ... Kar pejte po njih. Pa pogledjte malo, kdo je primeren, da ga pokažemo, saj veste ... Ta shujšane in zmešane pustite.

BILJANA: Gospod, res se mi ne zdi primerno ... Janez, reci kaj.

JANEZ: Kaj pa naj rečem? Nič. Nič ne morem.

LADO: Gospa Jovič, naročam vam, da sodelujete! Kaj vam spet ni všeč?

BILJANA: Nič. Ja, ne, ne vem ... Že grem.

(BILJANA odide po hodniku.)

LADO: Mi pa lahko izberemo glasbo za ples. Ajde, telefončke ven! In lepo vas prosim, brez južnjaških narodnjakov. Dajmo nekaj slovenskega in popularnega! Kakšen dance hitič.

SUZANA: Točno tako. Mogoče tole, gospod?

(SUZANA prižge svoj telefon. Zaslišimo popularno slovensko turbo folk štanco v ritmu polke.)

LADO: Krasno! To je pravi ritem. Bolj na glas! Bravo Špelca, dajva eno zaplesat!

(LADO in SUZANA se zavrtita v polko. MILAN povabi KATJO, ki ga zavrne, potem zapleše sam. JANEZ strmi nekam v prazno. Po hodniku razburjeno prihiti BILJANA.)

BILJANA: Gospod, samo malo. A lahko na samem?

LADO: Kje ste pa hodili? Mi smo že razgreti! Pridite!

(LADO potegne še BILJANO v polko.)

BILJANA: Čakajte, nekaj se je zgodilo, prosim vas. Stojte! Stop!

LADO: Kaj ste tako nervozni, sprostite se! In kje imate čebelice, zakaj ste prišli brez njih?

BILJANA: Zato, ker se je eden obesil! Spet.

JANEZ: Blagor enim.

LADO: Kaj? Kako? Kdaj?

BILJANA: Ravnokar. Bingljal je pred mano. Iz sektorja 5.

LADO (*Milanu*): Gazda, zrihtaj to!

MILAN: Takoj, šef.

(MILAN odide.)

LADO: To ni res ... A smo mi pogrebni zavod?! (*Biljani.*) Po vseh vaših dragih terapijah. (*zajavka*) Joj, statistika se nam kvari!

BILJANA: Pacienti trpijo za raznimi oblikami depresivnega vedenja. Večina pacientov je v kroničnem stanju ...

LADO (*začne izgubljati nadzor*): Bi lahko naše varovance nehali klicati pacienti, a? To niso nobeni pacienti in mi nismo nobena kliničeva bolnica!

BILJANA: Morali bi povečati število terapij za naše pacien ... pardon, varovance. Rabila bi asistenta, sama težko obvladam vse.

LADO: Pa kaj še! A se vam je čist zmešalo?! Kdo pa mislite, da bo to plačal, a?! A naj iz riti denar potegnem, a?!

SUZANA: Pomirite se, gospod. Ubogi, ubogi ...

LADO: Ti pa rajš razmisli, kako boš skrila truplo pred mediji. Kaj, če pridejo novinarji in nam vse pokvarijo ravno pred obiskom sekretarja?

KATJA: Saj čist nobenga ne briga, kaj se tle dogaja.

LADO: Hjo, pa tako sem bil že zadovoljen. Potem pa se eden odloči, da se bo obesil in mi pokvari cel dan.

SUZANA: Vem, kaj zdaj rabimo, da se potolažimo. Pesmice! Lahko vzamemo kakšne psalme iz Svetega pisma in jih naši odvečni recitirajo za sekretarja?

LADO: Dobro, pesmice ... Samo jaz bi rad, da pesem govori prav o našem Panju. Gospa Jovič, mislite, da bi kdo od njih lahko napisal pesmico?

BILJANA: Močno dvomim.

LADO: Drugače jo boste napisali pač vi!

BILJANA: Kaj, spet jaz?!

LADO: Kot psihologinja ...

BILJANA: Klinična psihologinja ...

LADO: ... imate gotovo dar za osebno izpoved. Napisati morate ganljivo pesem o našem Panju.

BILJANA: Protestiram – nimam potrebnih kompetenc. Lahko pa povem, kdo zna pisat pesmi.

JANEZ: Ni treba, Biljana, res ...

BILJANA: Naš doktor. Še zbirko si enkrat izdal, a ne Janez? No, oprosti, pa brez zamere, naj ti ne bo nerodno.

LADO: Res? Kaj takega! Zakaj pa ne poveste, gospod doktor?

JANEZ: Eh, jaz sem se tem rečem že davno odpovedal. Moj pesniški glas se je zadušil in umrl.

LADO: Ne bodite skromni. Zdaj imate spet priložnost za mladostni idealizem! Napišite nam himno o Panju. Lahko si privoščite velike besede.

JANEZ: Velike besede? Za tale kraj? Res ne bi mogel.

LADO: Ah, nehajte komplicirat. Napisali boste pesem, kakor veste in znate. Tu imate list in svinčnik.

SUZANA: Dajmo, gospod doktor! Za naš Panj!

JANEZ: Ah, pa naj bo. Kaj mi pa preostane ...

LADO: Tako se govori!

(JANEZ začne pisati. LADO se sklanja nad njim in navdušeno spremlja potek.)

LADO: Bravo, gospod doktor, krasno! *(Prebere naslov.)* »V Panje po upanje.« Sem vedel, da ste vi pesniška duša! *(Vzame mobilnega.)* Halo? Gazda, posluš! Tukaj rabimo enega, da bo prebral pesem za nastop. Pripelji kakšno lušno in pridno čebelco. *(Odloži.)*

(LADO dobre volje treplja JANEZA, ki postaja vedno bolj poklapan. MILAN pripelje mlado varovanko.)

MILAN: Alo punčka, greva. Boš vidla, še zvezdo te bom naredu!

LADO: Kako kaj? Ti je všeč v Panju?

(PUNCA gleda v tla in ne odgovarja.)

LADO: Hm, nekam suha je in bleda. A nisi mogel boljše dobit? No, v redu ... Poslušaj, dobila boš priložnost, da prebereš lepo pesmico, ki jo je napisal naš sobni zdravnik, doktor Dolinar.

(Ko PUNCA zagleda JANEZA, se prestraši. LADO ji pomoli list papirja.)

LADO: No, preberi, pa lepo na glas!

(PUNCA se prestrašeno drži za trebuh in gleda v tla.)

SUZANA: Mogoče pa je čefurka in ne zna dobro brat. Morali bi imeti avdicijo!

LADO: No, mala, saj znaš brat, a ne?

(PUNCA nič.)

KATJA: Zakaj se tako drži za trebuh? Nekam čudno zgleda.

MILAN: Alo, punca, boš al ne boš?!

LADO: Tako ja, Milan, kar strogo. No, daj, beri!

BILJANA: Pustite jo. Morala bo k meni na terapijo ...

LADO: Nehajte, brala bo! Brala bo, pa če se moram na glavo postaviti! Beri!!

(PUNCA zleze skupaj in se drži za trebuh.)

LADO: To ni res! *(Milanu.)* Ajde, pelji jo nazaj! Namesto, da bi bila hvaležna ...

MILAN: Alo, gremo! *(tišje)* Pička glupa! *(Jo odvleče.)*

LADO: Hjo, sekretar pride, mi pa še nič ... Kaj je z vami, gospod doktor?

JANEZ: Spomnim se te punce. Ko je prišla k nam ...

LADO: Ah, tisto. Je že pozabila, ne sekirajte se.

SUZANA: Čez dva dni spet dobimo nove. Mogoče bi pa lahko njih dali nastopat?

LADO: Nemogoče. Ne bojo še adaptirani.

JANEZ *(kisló)*: A spet? Koliko žensk?

LADO: Računajte na pet sterilizacij.

JANEZ *(klavrno)*: Ja. Seveda ... Samo nekaj, Lado. Že večkrat sem vas prosil ... A lahko uporabljate tisti drugi, dogovorjeni izraz? Saj veste.

LADO: Aja, saj res, oprostite. Torej, opraviti bo treba pet preventivnih ginekoloških posegov. V redu?

JANEZ: Ja! Ni treba tega vsakič posebej ponavljati. Oprostite, ampak zelo slabo se počutim. Grem lahko domov?

LADO: V redu, kar pejte. Bomo že sami ...

JANEZ: Nasvidenje!

(JANEZ odide.)

KATJA: Meni je tudi nekaj slabo ...

BILJANA: Morala bi po otroka ...

LADO: Dovolj jamranja! Še vedno nimamo nič za nastop. Nič, mater! *(Razmišlja.)*
A mislite, da bi kakšno folklorno društvo prišlo zastonj nastopat?

SUZANA: A niste hoteli, da nastopajo naši odvečni?

BILJANA: Pacienti ...

KATJA: Prekerici ...

MILAN: Jadniki!

LADO: Točno. Pozabil sem na svojo genialno idejo. Oni morajo nastopat, oni!

KATJA (*se spomni*): Ko sem delala sezname ta novih, sem opazila, da smo dobili nekega Maksa ... Joj, kako se že piše? No, v glavnem, spomnim se ga. Še iz gimnazije, to je že dolgo nazaj.

LADO: Ja, ja. In kaj je z njim?

KATJA: Šel je na gledališko akademijo. Njegovo ime sem parkrat vidla v cajtnjih. Vrgel se je v sodobno umetnost. Saj veste, solato na glavo pa dva paradižnika v nos pa te fore.

LADO: No, kaj hočeš povedat?!

KATJA: No, lahko bi njemu – temu Maksu naročili, da pripravi nek ... kako se že reče? Tist, k je tko kot gledališče, samo da ni?

SUZANA: Hjo ...

BILJANA: A performans?

KATJA: Ja, to ja, performans al kej tazga ...

LADO: Performans – kaj je to?

SUZANA: Nekaj čudnega, če mene vprašate.

KATJA: Saj sem povedala. Tako kot gledališče, samo da ni čist – mislim no, skoraj, podobno.

LADO: Čaki, mi mamo umetnika v Panju?

KATJA: Ja, recimo.

LADO: Hjo, s kom jaz delam! Pa zakaj nisi prej povedala? Mi se pa tuki matramo. Ajde, takoj po njega. Gazda, pomagaj ga pripeljat. No, gremo, gremo! Rad bi še ujel Robobrata zvečer!

(*KATJA in MILAN odideta.*)

SUZANA (*prijazno*): A vi tud gledate Robobrata?

LADO: Itak, da gledam. Sej ni drugega po TV-ju zvečer.

SUZANA: Res je. Jaz navijam za Žar mojstra, za koga pa vi gospod?

(*Vstopita KATJA in MILAN. Varnostniki pripeljejo presežnega umetnika MAKSA.*)

LADO (*si ogleduje Maksa*): Aha, a to je on? Nič posebnega ne zgleda. (*Katji*) Si sigurna, da je to umetnik?

KATJA: En mesec je pri nas, mora se navadit na uniformo in hišni red, saj veste. Sčasoma vsi zgedajo enako.

LADO (*Maksu*): Lep pozdrav! Me veseli, da imamo tukaj umetnike! Veste, jaz sem bil vedno za kulturo ...

MAKS: Jaz nisem umetnik. Nihče ni umetnik in vendar smo vsi ljudje umetniki. Tudi vi, ali ona, ali on ... (*pokaže na Milana*)

SUZANA: Ta opica pa že ne!

MILAN: Eto, šef, ste slišu zdaj? Ona skoz mene žali!

LADO: Nehajta!

SUZANA: Se opravičujem.

MAKS: Opica z ideali je idealna opica.

LADO: Ja, haha. No, torej ... Jaz sem tukaj direktor, a ne, tole so pa moji sodelavci. Tukaj bomo imeli nekakšno proslavo oziroma kulturni dogodek. In ti boš poskrbel za krajši gledališki nastop, lahko recital, ali skeč, ali ... kaj je že?

KATJA: Performans!

LADO: Lahko tudi to, mater! Imaš vso svobodo. (*s posebnim poudarkom*) Važno pa je, da predstavlja srečno življenje čebelic v Panju. Mora bit zgodba o uspehu, o simbiozi, razumeš? Bo šlo?

MAKS: Čebele v panju brnijo. Nabirajo ideale za človeške opice ...

LADO: Ja, haha. Daj povej, si razumel, kaj rabimo? No?

MAKS: Če igramo čebele v Panju, mora biti to kot razbito zrcalo – vidimo neskončno podob in odsevov, čebele pa kar naprej brnijo in nabirajo, nabirajo ...

LADO (*potegne Biljano na stran*): Kaj ta tip bluzi? Jaz ga nič ne razumem.

BILJANA: Ne vem, jaz tudi ne.

MILAN: Hjo, šef, ludi človek ...

SUZANA: Pšššt!

LADO (*Maksu*): Poslušaj, čez tri dni rabimo gledališki nastop, a si razumel?

MAKS: Rad bi šel nazaj šivat.

LADO: A prav slišim? Šival bi rad. On bi rad šival! Saj nisi Mojca faking Pokrajculja.
Ti si umetnik, moraš ustvarjat!

SUZANA: Gledališče vas potrebuje!

MAKS (*se začne močno smejati*): Gledališče je mrtvo!

BILJANA (*Maksu*): Umetnost je za vas nekaj ... mm, nekaj... svetega, skoraj religioznega?

KATJA: Biljana, stara moja, kaj bluziš?!

BILJANA: Če je pa rekel, da smo vsi ljudje umetniki.

MAKS: Nisem tako mislil.

KATJA: No, vidiš.

BILJANA: Umetnost je nekaj ... velikega! Tako res velikega z veliko začetnico in ... mm, kot taka lahko daje ... mm, smisel bivanju?!

MAKS: Mogoče.

BILJANA: A ni potem prav, tako rekoč vaša dolžnost, da naprej razvijate svoj talent in še ... Da svoj talent delite in pripravite kulturni dogodek. No, boste? Za umetnost?

MAKS: Ne morem.

BILJANA: Žal pacient trpi za kroničnim pomanjkanjem motivacije.

MILAN: Šef, a ga jaz probam prepričat? Tako, po moško! (*Parkrat udari v pest.*)

LADO: Čakaj Milan, ne še ... (*Katji*) Ajde, ti ga poznaš. Pejd mal poklepetat.

KATJA: Ne, ne poznava zares. Pač na isti gimnaziji je bil, to je vse.

LADO: V redu bo. Pejd!

KATJA (*Maksu*): Živjo! A se me spomniš? Na isti šoli sva bila.

MAKS: Ne, sori.

KATJA: Okej, pa nič ... Sem rekla, da se ne pozna.

LADO: Hjo, s kom jaz delam? Nobene domišljije nimate, mater!

MAKS: Oprostite, a lahko dobim mal vode? Vrta se mi ...

(MAKS omedli.)

SUZANA: Joj, katastrofa!

LADO: Brez panike. Gazda, pejd po dohtarja!

MILAN: Dober, šef, že grem ...

KATJA: Dovolili ste mu, da gre domov.

LADO (*panično*): Joj, kaj pa zdaj?! Katastrofa!

(MAKS pride k sebi.)

BILJANA: A ste v redu?

MAKS: Slabo mi je.

LADO: Samo da je živ! Aleluja!

SUZANA: Hvala bogu!

LADO: Gazda, pelji ga nazaj.

MILAN: Dober, šef, že grem

(MILAN odpelje MAKSA.)

LADO (*javka*): Še nič za kulturni dogodek! Kaj bomo zdaj s tem norcem?

BILJANA: Kaj če preprosto za sekretarja pripravimo nek narezek ...

LADO: Tišina! Nastop bo! Moramo ga prisilit. Tistemu, ki ga bo prepričal, bom dal povišico, mater!

SUZANA (*se zravnja*): Povišico? Dobro! Jaz se bom žrtvovala za naš Panj!

LADO: Aha? Kako pa?

SUZANA: Umetnika bom povabila na zmenek in ga prepričala!

LADO: Ne vem ... To ni dovolj zanesljiva metoda. (*terapevki*) Gospa Jovič, poskusite raje vi s terapijo prepričevanja. Jutri ga bomo za celo dopoldne poslali k vam v ordinacijo.

BILJANA: Jutri imam že en kup naročenih.

LADO: Jih bomo pa odnaročili. Nastop za sekretarja je prioriteta! Od tega so odvisne vaše plače, mater! Mal več angažmaja bi prosil!

BILJANA: Ja, ne. Ne vem. Prav, naj pride.

LADO: To je to. Jutri nadaljujemo z vajo za kulturni dogodek! Sekretarja bomo ganili, da se bo zjokal, madonca! Naj živi umetnost!

VSI: Naj živi umetnost!

(Zatemnitev.)

2. DEJANJE

1. prizor

(Terapevtska ordinacija v Panju. BILJANA sedi za mizo. Vstopita MILAN in MAKS.)

MILAN: Dober dan. Eto, sem ga pripeljal.

BILJANA: V redu, nasvidenje!

MILAN: Veste kaj, gospa terapevtinja. Tisto, ko sva zadnjič govorila ... a se spomnite?

BILJANA: Ja, se spomnim. Ampak zdaj ni čas za to ...

(MILAN se usede. MAKS stoji in čaka.)

MILAN: Samo minutico gospa terapevtinja. Tako me muči. Včeraj, ko sem hotel zaspāt, sem imel skoz v glavi ene take grozne, grozne slike. Teško vam povem, ampak grozno je bilo.

BILJANA: Kakšne slike, Milan?

MILAN: Joj, teško to povem ... Dajmo, Milane. No, skoz se mi prikazuje, da mi nekdo, ki ga poznam osebno, da mi ta oseba ... Joj, grozno ...

BILJANA: Povej, no, pacient čaka ...

MILAN: No, da mi ta ženska odreže, pač a ne ... kurac. Eto, skoz imam to pred očmi! Vsak večer, ko hočem, da zaspim. A ni to grozno?

BILJANA: Pa to žensko poznaš?

MILAN: Ja, samo ne bi o tem ... Pač tuki dela, ampak ni važn. Jaz bi samo rad, da te slike izginejo! Gospa terapevtinja, jaz rabim tablete ... Živčan sam, se bojim, da se mi utrga.

BILJANA: V redu. Dala ti bom uspavala. (*napiše recept*) Izvoli, nasvidenje!

MILAN: Hvala vam, gospa terapevtinja, res hvala.

BILJANA: Adijo, Milan!

MILAN: Valjda, že grem. Adijo!

(*MILAN odide.*)

BILJANA: Se opravičujem. Sedi, prosim. Saj se lahko tikava, ne? (*MAKS pokima*)
Kako se počutiš?

MAKS: Enako kot včeraj. In predvčerajšnjim. In predpredvčerajšnjim in pred ...

BILJANA: V Panju si zdaj kak mesec, a ne?

MAKS: Ne vem.

BILJANA: Rada bi, da se pogovoriva o tem, kako je bilo prej, ko si bil še zunaj.

MAKS: Se ne spomnim več.

BILJANA: Delal si v gledališču, nekaj si tudi pisal. Sem se mal pozanimala. Žal še nisem imela časa, da bi kaj prebrala. Zgleda pa zelo zanimivo. A se spomniš, kako je bilo takrat?

MAKS: Se ne spomnim.

BILJANA: No, pomisli ...

MAKS: Hotel sem ustanovit novo gledališče.

BILJANA: Krasno. In kaj je bilo potem?

MAKS: Nič. Pač ni uspelo.

BILJANA: Kaj pa se je zgodilo?

MAKS: Nič se ni zgodilo. Pač ni uspelo ...

BILJANA: Aha, pa potem?

MAKS: Kaj potem? Nič.

BILJANA: Kaj je bilo potem?

MAKS: Potem, potem ... Nič, začel sem vozit tovornjak, pa je šla firma v stečaj. To je to. Smešno, a ne?

BILJANA: Men se sploh ne zdi smešno.

MAKS: A res? Kako pa se vam zdi, a? Vam je hudo zame? Dajte, izpovejte se! A se vam smilimo, ko nas mate tu zaprte? Ubožica, a težko zaspite zvečer?

(Nervozno trkanje. Vstopi KATJA, zadeta.)

KATJA: Se opravičujem, samo nekaj sem prišla povedat. Biljana, lepo te prosim ... A veš, kaj mi je Rajko naredil?! Ta prašič ...

BILJANA: Samo malo ...

(KATJA se usede poleg umetnika.)

KATJA: Ta prašič me je prevaral! A lahko verjameš? Po vsem tem, ko sem ga prenašala samo zato, da bi mi že končno naredil otroka, prašič pofukani! Je šel, pa se je skurbal z drugo ... *(pade v jok)*

BILJANA: Žal mi je. Lahko se potem pogovoriva ...

KATJA: Ne, ne ... Jaz sem kriva! Morala bi ga že zdavnaj pustit. Kolk časa sem z zaprtimi očmi z gnusom prenašala, da je plezal name, samo zato, da bi ... In to še s svojo prekleto tajnico – kot v kakšnem butastem filmu?!

BILJANA: Mogoče boš zdaj našla boljšega. Saj je povsod zadosti moških!

(KATJA zagleda presežnega umetnika.)

KATJA: Jebemti, res je! Zakaj bi se cmerila za onim luzerjem. Bolj zanimivi moški obstajajo. Na primer umetniki!

(KATJA se vrže Maksu v naročje. V tem hipu vstopita SUZANA in JANEZ. KATJA hitro vstane, MAKS šokiran pade s stola in se umakne v kot.)

SUZANA: Ja, kaj se pa greste?!

KATJA *(v veliki zadregi)*: Pardon, zaneslo me je. Se opravičujem. Grem zdaj ... Grem nazaj v pisarno. Pardon, še enkrat ... Nasvidenje.

(KATJA odide.)

BILJANA: Kakšen dan ... Brez skrbi, vse bo še v redu. *(vzame tableto)*

SUZANA: Ponoči se nam je zgodil nujen primer. Takoj ga morate vzeti v obravnavo. Po naročilu direktorja! Doktor Dolinar vam bo vse povedal. Na svidenje!

(SUZANA odide.)

BILJANA: Kaj pa je bilo spet?

JANEZ (*se usede*): Pač spet poskus samomora ...

BILJANA: Pa kje se je zgodilo? Spodaj?

JANEZ: Ne.

BILJANA: Pa ne, da je bil kdo od ta novih?

JANEZ: Ne, ni bil varovanec.

BILJANA: Ne razumem ...

JANEZ: Jaz sem bil.

BILJANA: Kaj, kako? Kako ti?

JANEZ: Jaz, ja. Ampak pozab, ni blo zares. Ne vem, zakaj Lado zdej komplicira s to brezvezno terapijo.

BILJANA: Ni brezvezna, če si na robu. Nisem vedla, da imaš samomorilske misli.

JANEZ: Eh, ni bilo prvič ... Najbrž tud ne zadnjič. Kaj, a ti jih nimaš?

BILJANA: Ja, ne ... Ne vem, nikol nisem zares.

JANEZ: Sej jaz tud ne. Vedno pojem ravno tolko tablet, da vem, da ne bo dovolj. Nočem zares končat, saj veš ...

BILJANA: Ne, ne razumem.

JANEZ: Eh, ti tega ne moreš razumet. Že 20 let se počutim, kot da ne bi obstajal, kot da me sploh ni. Saj pravim, ti tega ne moreš razumet.

BILJANA: Aja?

JANEZ: Preprosto končat in se ne več ukvarjat ... Glej, ti tega ne moreš razumet, ti ne vidiš stvari okoli sebe, ne vidiš vsega sranja ...

BILJANA (*ji prekipi*): Jaz da ne vidim?! Jaz da ne razumem?! Misliš, da z veseljem prihajam sem?! Kdo se pa z mano pogovarja, a?

(Premor.)

BILJANA: Oprosti.

JANEZ: V redu je. Grem nazaj v svojo ordinacijo. Kaj pa mi drugega ostane ...

(JANEZ odide.)

BILJANA: Kaj pa mi drugega ostane ... Fentaj se že enkrat, prdec stari! Boš ti men govoril, da nič ne vidim okrog sebe?! Jaz, ki se vsak dan prepričujem ...

(MAKS vstane iz svojega kota.)

MAKS: Oprostite ...

BILJANA: O, ti si ... Žal mi je za vse tole. Sedi, se bova še kaj pogovorila ...

(Premor.)

MAKS: A je vse v redu z vami?

BILJANA: Ja, ne, ne vem.

(Premor.)

MAKS: Grem lahko nazaj?

BILJANA: Kar pejd.

(MAKS odide. BILJANA obsedi za svojo mizo. Vstopita SUZANA in LADO.)

LADO: Dober dan, gospa terapevtka. Kako je šlo? Računam, da ste uspeli kandidata pregovoriti?

BILJANA: Ne.

LADO: Kako prosim?

BILJANA: Rekla sem, da ne! A ste gluhi?! N-E, ne!

LADO: Pa kaj vam je danes, mater?! Kot da bi delal s samimi norci, jebemti! Kaj bomo zdaj naredili, a?

BILJANA: Ne vem.

SUZANA: Gospod, dovolite meni, da poskusim.

LADO: Pa ti res misliš, da mali pada na milfice?

SUZANA (*prizadeto*): Vse bom naredila za naš Panj.

LADO: Dobro. (*vstane*) Potem računam nate!

(*LADO odide. BILJANA sedi in gleda v prazno. SUZANA močno mežika z očmi.*)

2. prizor

(*Pozno zvečer. MILAN hodi gor in dol po sprejemni avli. Vstopi SUZANA. V roki nosi steklenico vina.*)

SUZANA: Dober večer!

MILAN: Dober večer, gospa Suzana! Uau, smo se pa zrihtal. Dober zgledaš!

SUZANA: Prišla sem s posebno nalogo, ki mi jo je zaupal direktor! Zahtevam spoštovanje in pomoč pri izvedbi. Brez nepotrebnih debilnih komentarjev. Prosim, če mi takoj pripeljete varovanca Maksa Setnikarja. Sestanek imam z njim.

MILAN: Aha, sestanek! Bi reku ja ... Takoj, gospa. (*v odhajanju*) Si pametna ti, a? Ko ti bo Milan gobec razbil ...

(*SUZANA se namesti v zapeljiv položaj in čaka. MILAN in MAKS vstopita.*)

SUZANA: Hvala, zdaj naju pustite sama.

MILAN: Ja, naturlih, kot ukažete, madam!

(*MILAN se odpravi, potem se skrije ob strani in opazuje.*)

SUZANA: Pozdravljeni, dober večer! Dajte, prisedite. Smem natočiti malo vina?

MAKS: Ne pijem.

SUZANA: En kozarček. (*Mu nalije.*) Da nazdraviva ... Na naš Panj!

MAKS: Kaj bi radi od mene?

SUZANA: Nič, samo prišla sem vas obiskat. (*Premor.*) Veste, zelo me zanima vaša umetnost.

MAKS: Aha, spet zaradi tiste trapaste proslave. Kako sem utrujen ... Zakaj me ne pustite pri miru?

SUZANA (*se mu približa*): Si ne bi morda premislili?

MAKS: Žal mi je, če ste se morali takole načičkat ... Vaša podoba bi lahko bila navdih za tragično pesem ...

SUZANA (*se mu vrže v naročje*): Res tako mislite? Počaščena sem ... Naredite to zame! Lepo vas prosim!

MAKS (*jo odločno odrine*): Draga gospa, prihranite si ponižanje, prosim vas! Težko gledam vse to ...

SUZANA (*živčno mežika*): Prosim, za mojo kariero gre!

MAKS: Pa dajte že enkrat razumet!

SUZANA (*na kolena*): Prosim, prosim, samo pristanite ... Vse bom naredila, kar hočete. (*odpenja mu zadrgo na hlačah*)

MAKS (*jo odrine*): Kje je varnostnik? Gospod!

SUZANA: Čakajte! Ne kličite ga. Prosim. (*pade v jok*) Žalil me bo! Vsi se mi bodo smejali. Tega ne bom prenesla.

(*SUZANA vedno glasneje joče. MAKS jo v zadregi opazuje.*)

MAKS: No, prav. Sodeloval bom. Slišite? Pripravil bom nastop.

SUZANA: Res?

MAKS: Bom, samo nehajte že z vsem tem ...

SUZANA: Oh, hvala bogu! Hvala bogu! Takoj jutri boste dobili navodila. Nimamo veliko časa, treba bo takoj začeti. Saj veste, nekaj veselega, pozitivnega. A veste, vsečnega, ... no, saj veste. Odlično. Mogoče celo dobim povišico. Milan, Milan!

(*MILAN vstopi.*)

MILAN: Želite, madam?

SUZANA: Z umetnikom sva se vse dogovorila, tako da ga lahko pospremite nazaj.

MILAN: Ja naturlih, takoj!

SUZANA: Nasvidenje!

(*MILAN odpelje MAKSA. SUZANA si nalije še en kozarec vina. MILAN se vrne.*)

SUZANA (*zadirčno*): O, ste že nazaj! Škoda.

MILAN: Ne ti men škoda! (*Jo oponaša*) Prosim, gospodine umetnik, (*se pretvarja, da joče*) ueee, usmilite se mene jadtice, ueee!

SUZANA (*razburjeno*): Tih bod! A si prisluškoval, al kaj?!

MILAN: O, zdaj pa sva kar na ti, hehe! (*Jo oponaša*) Ueee, vsi se mi bojo smejal. Prosim vas, gospodine, vzemite me!

SUZANA: Nehaj! (*živčno mežika*)

MILAN (*jo oponaša*): Vzemi me, gospodine, prosim, tvoja sem!!!

SUZANA: A boš nehal?! Samo fouš si mi!

MILAN: Komaj čakam, da še drugim povem, haha!

SUZANA: Tega ne bi naredil!

ŠEF VARNSOTNIKOV: Oh, bi bi. Hehe, ne boš ti men več strigla kurca!

SUZANA: Kako? Kaj?!

MILAN: Nič, nič ... Pozab.

SUZANA: Dobro, kaj hočeš v zameno, da nikoli več ne omeniš tega?

MILAN: Kaj? A tega – Uee, nobeden me noče pofukat, uee!

SUZANA: Ja, ja, ja tega!

MILAN: Ma, kaj jaz vem. Mene to strašno zabava. (*Jo spet oponaša.*) Uee, pogledjte, kako sem se našminkala za vas, gospodine umetnik!

SUZANA (*pobrska po torbici*): Evo, na, tle maš 100 eurov – samo potem niti besede več, v redu?

MILAN: Hm, 100 eura, kaj? (*Razmišlja.*) Dober, ajde, daj!

SUZANA (*se obotavlja*): To imam za jutri za frizerja ...

MILAN: Kaj zdaj? Daš, ali ne daš? A?

(*SUZANA seže v denarnico, močno se trese in mežika.*)

MILAN: Veš kaj, lahko se pa drugače zmeniva. Poslušaj, če mi daš enega ljubčka na usta, bom pozabil vse, dober?

SUZANA (*zgroženo*): Prav.

(MILAN nastavi usta, SUZANA se mu z gnusom približuje.)

MILAN: Daj, daj, pridi kod mene!

SUZANA *(jezno)*: Reče se pridi k meni! *(Mu vrže stotaka.)* Na, tle maš 100 evrov!
(prizadeto) Zdaj bom pa brez frizure!

MILAN *(si ogleduje bankovec)*: Daj no, saj nisi tko grda.

SUZANA: Pusti me na miru, ti ... ti opica srbijanska!

(SUZANA hitro odide.)

MILAN: Hjo, prokleta pička! *(drži bankovec)* 100 eura je pa 100 eura! Si bo Milane kupil novi parfem, ali pa trenirko, ali pa teniske *(poljubi bankovec)*.

(Zatemnitev.)

3. prizor

(Čez nekaj dni. V sprejemni avli varnostniki pripravljajo prizorišče za nastop. Pričakovanje sekretarja. V zraku nemir. LADO in SUZANA nadzorujeta dogajanje.)

LADO: Cel dan se že potim ... A se vidi, da se potim? Ne smemo si privoščiti nobene malomarnosti! Špelca, pogladi mi lase čim bolj čez plešo! *(SUZANA mu nežno gladi lase.)* In? A že kje kaj piše?

SUZANA: Ne, gospod.

LADO: Nič hudega. Bodo pa pisali potem, ko bo sekretar primaknil dinarčke, hehe. Že vidim naslove: »Ganjeni sekretar podprl obnovo«, »Sekretar obljubil povišanje financ« ... Mater, če ga varovanci v čebeljih kostumih ne prepričajo, pa tud ne vem, kdo ga bo!

SUZANA: Vaša ideja o čebeljih kostumih je fenomenalna!

LADO: Hehe, potem si pa privoščiva še kak dodaten regresek, a ne!

SUZANA: Da, gospod! Z veseljem. Veste, videla sem, da ponujajo prav zanimiva križarjenja, pa sem mislila, no ... Se mi je zdelo, da bi mogoče midva ...

(Vstopi KATJA.)

KATJA: Dan.

LADO: Joj, Marjanca, kaj pa je s tabo? Kakšne podočnjake imaš!

KATJA: Ah, saj ni nič. Ne spim dobro. Zaradi sanj, vsako noč sanjam iste sanje ...

SUZANA: Jaz vsako noč sanjam, da imam oblečeno zlato poročno obleko ...

KATJA: Jaz pa, da je moj mož brutalno umorjen, haha.

LADO: Hjo, kako boš zdaj taka napovedovala točke za nastop?

SUZANA: Lado, jaz sem pa mislila, da bom jaz napovedovala ... Mislim, hočem reči, obljubili ste mi ...

LADO (*Suzani*): Vem, ampak ... Naj sekretar vidi, da imamo tukaj mlade in privlačne zaposlene! Saj razumeš, a ne?

SUZANA (*živčno mežika*): Saj, saj ...

LADO: Ti boš sedela v publiki in navijala, dobro? (*Katji*) Tebe bo pa treba malo našminkat, pa lica pobarvat! Dej, pejd se zrihtat, sekretar bo vsak čas tu!

(*KATJA odide.*)

LADO: Gazda, kje si?! Gazda!

MILAN: Da, šef?

LADO: Kje bo sedel gospod sekretar?

MILAN: Ne vem, šef. Na guzi mogoče?

LADO: Hjo, s kom jaz delam! Pa ti si res ena opica, da veš!

SUZANA: Opica bosanska! Spet bi vas bilo treba zbrisat vse!

MILAN: Puši kurac, pičko jedna! Jebem ti majku ... (*MILAN zgrabi SUZANO za vrat.*)

SUZANA: Aaaa!

LADO: Nehajta, nehajta!! (*Ju spravi narazen.*) S kom jaz delam, s kom jaz delam!

(*Zazvoni Suzanin mobilni telefon.*)

SUZANA (*zelo prijazno*): Dober dan, Zavod Panj 46/14 C, prosim? Aha, ja. Seveda. V redu, nasvidenje. (*Odloži.*) Gospod, iz kabineta so javili, da je sekretar na poti! Čez 10 minut bo tukaj.

LADO: Že?! Dajmo, dajmo, brez panike. Organizirajmo se. Gremo, mudi se!

(Varnostniki se trudijo s postavljanjem lože. SUZANA odide. Prideta BILJANA in JANEZ.)

LADO: O, pozdravljena! Rad bi, da mi delata družbo v posebni loži, ki smo jo pripravili za sekretarja. Hočem, da vidi, da imamo tukaj izobražene ljudi!

BILJANA (*vdano*): Prav, seveda.

JANEZ: Tudi prav.

(Varnostniki odidejo. JANEZ, BILJANA in LADO se stlačijo v majhno improvizirano ložo.)

LADO: Kar sem, takole, ja. O, to bo velik trenutek v zgodovini našega Panja!

BILJANA: Če vi tako pravite ...

JANEZ: Bo že res.

(Vstopi državni sekretar za trajnostni razvoj.)

LADO: Oh, dober dan, gospod sekretar! V čast nam je. V veliko čast ... Lepo pozdravljeni!

SEKRETAR: Dober dan. (*Se razgleda.*) Nisem vedel, da imate tako veliko pisarno, gospod Pečnik.

LADO (*pretirava v smehu*): Ja pa res, haha. Dovolite, za vas smo pripravili posebno ložo. Kar sedite tukaj, izvolite, izvolite.

(SEKRETAR se usede v premajhno ložo skupaj z ostalimi.)

LADO: Tole sta moja sodelavca. Hišni zdravnik, doktor Dolinar, ter psihologinja, gospa Jovič.

BILJANA: Klinična psihologinja.

LADO: Gospod sekretar, tako smo veseli, da ste nas obiskali! Vam je udobno?

SEKRETAR: Niti ne, ampak ni važno.

LADO: Oh, bomo takoj uredili, ne skrbite. Špelca, Špelca, blazino za gospoda ...

SEKRETAR: V redu je. Ni treba. Mudi se mi, tako da bi prosil, če lahko kar začneva.

LADO: Ja, ja, prav, seveda.

SEKRETAR: Vsebina sestanka je nekoliko delikatna.

LADO: Aha, dobro.

SEKRETAR: Hočem reči, če bi se lahko pogovorila na samem, gospod Pečnik?

(SEKRETAR pomenljivo pogleduje proti BILJANI in JANEZU.)

LADO: Oh, ne skrbite, lahko jamčim zanju. Oba sta dolgoletna sodelavca in zelo zanesljiva, tako rekoč moja desna roka.

SEKRETAR: Dobro. Ste prepričani?

LADO: Prosim vas, kar brez zadržkov.

SEKRETAR: Upam, da se razumemo. Ne moremo si privoščiti nobenih sitnosti.

LADO: Seveda, seveda.

SEKRETAR: Torej, prišel sem, da vam predstavim nov paket ukrepov, ki zadevajo Panje. Vse po navodilih iz Bruslja.

LADO: Morda nove investicije, nadaljnji razvoj?

SEKRETAR: Duhovito – investicije! Zelo preprosto – stroški Panjev morajo dol!

LADO: Seveda. Mi smo na tem področju že ogromno naredili. Naši varovanci živijo s 1000 kalorijami na dan. Ukinili smo jim zajtrk in ogrevanje ...

SEKRETAR: Po zadnjih medicinskih raziskavah je več kot tretjina praktično v stanju vegetiranja. Lahko to potrdite, gospod doktor?

JANEZ: Na žalost. Pri nas jih je okoli 25 % kahektičnih.

SEKRETAR: Vidite. Zato so v evropskem parlamentu tajno izglasovali, da se za te varovance izvede pomilostitev.

LADO: Kaj mislite? Da jih spustimo ven? Taki ne morejo nikamor ...

SEKRETAR: Ne, ne, ne ... Izvedla se bo evtanazija.

LADO: Evtanazija?

JANEZ: To pomeni pospešitev smrti iz usmiljenja.

LADO: Vem, kaj pomeni! Ampak ... da bi se jih kar znebili. Kako? Kaj pa javnost? Tega ne moremo ...

SEKRETAR: Za javnost bomo seveda priredili zadevo. In sicer se bodo varovanci v Panjih okužili s smrtno gripo. Epidemija bo zajela vse panje po Evropi, če veste, kaj mislim?

(Šok in nelagodna tišina.)

SEKRETAR: Brez skrbi, vas bomo premestili na druga delovna mesta. V zahvalo za vaše sodelovanje! Izbrali boste ožje sodelavce, ki jim lahko zaupate, ostali pa se bodo morali soočiti s trgom dela, tako kot vsi!

BILJANA: Vse to me na nekaj spominja, a se ne morem spomniti na kaj. Kot bi gledala nek star film. Kot da se v resnici to sploh ne dogaja ...

LADO *(iz sebe)*: Gospa Jovič, zberite se! Dihajte!

SEKRETAR: Zdaj je vaša naloga, da opravite selekcijo. Do konca leta se mora število zmanjšati za najmanj 15 %. Potem pa naprej.

BILJANA: Janez?! Meni je slabo ... Janez? A boš kar tiho? Jaz ne morem več ... Mislim, da mi bo slabo.

SEKRETAR: A je vse v redu z vami, ga. Jovič?! Kar povejte! Saj smo v demokraciji, posvetujmo se ...

LADO: Gospa Jovič! Moj Bog ... Zberite se!

JANEZ: Biljana, samo kimaj, prosim te – samo kimaj.

SEKRETAR: Morate razumeti, da je ta ukrep državotvoren.

BILJANA: Ja. Ne. Ne vem. Vse je v redu. Oprostite. Že kimam, kimam, kimam ...

(LADO, JANEZ in BILJANA kimajo.)

SEKRETAR: Dobro. To je torej urejeno. Predal vam bom vso dokumentacijo. Predlagam, da greste hitro skozi ...

(KATJA pride od strani. Prikažejo se tudi varnostniki in Suzana, vsi se posedejo in zaploskajo.)

KATJA *(igra navdušenje)*: Dobrodošli, dragi obiskovalci!

SEKRETAR: Kaj je zdaj to?

LADO *(se pogrezne v sedež)*: To je ... darilo. Presenečenje ... za vas. *(kislo)*
Nastop!

SEKRETAR: Malo sprostitve ne bo škodilo.

KATJA: Ob tej posebni priložnosti, ob obisku velecenjenega sekretarja, smo z našimi varovanci pripravili kratek kulturni program! Na oder vabim mešani pevski zbor Panjeva pomlad!

(Na oder pridejo varovanci v kostumih čebel. Postavijo se v ravno vrsto. Začnejo peti partizansko pesem Lepo je v naši domovini biti mlad. Od zadaj pride MAKS z umetno pištolo. Vsakega varovanca »ustreli« v tilnik. Na koncu samo še ena varovanka konča zadnji verz, potem »ustreli« še njo. Konec prve točke.)

VAROVANCI:

Zapojmo pesem si veselo,
naj se razlega prek sveta.
Lepo je v naši domovini biti mlad.

V deželi, kjer so si ljudje kot brat in brat.
In toplo sonce, ki nas greje
in morje, ki poživlja kri,
lepo je v naši domovini biti mlad.

Ponesi pesem še v daljavo,
vsem drugim našim lep pozdrav.
Lepo je v naši domovini biti mlad.

SEKRETAR: Se vam zdi to smešno, gospod Pečnik?! Kako si drznete?! (*Hoče oditi.*)

LADO: Ne, ne. Tako nismo vadili ... Nič ne vem o tem. Vse bom odpustil, poslušajte ...

SEKRETAR: Česa tako neokusnega pa še ne ... (*v odhajanju*) Pokličite me jutri, če bi radi obdržali svoj stolček, da ne rečem glavo!

(SEKRETAR v jezi odide. LADO za njim.)

LADO: Čakajte, gospod sekretar! Se opravičujem, gospod SEKRETAR!

KATJA (*zmedena, ponovno na oder*): Zdaj pa je na vrsti gledališče. Naše čebelice vam bodo zaigrale komični skeč ...

LADO: Nehaj, Katja, vse je brez veze.

MAKS: Nadaljujmo – tako, kot smo vadili! Predstava mora dalje!

(Varovanci začnejo vstajati in nadaljujejo z naslednjo točko.)

VAROVANEC 1: Rad bi šel nazaj v Panj!

VAROVANKA 2: Zakaj pa?

VAROVANEC 1 : Ker v Panju je tako lepo, tam mrličji pojejo, pazniki posiljujejo, zdravniki pa ude režejo! Juhu!

VAROVANKA 3: A grem lahko še jaz?

VAROVANEC 1: Seveda, gremo vsi! Vsi v Panj!

VSI VAROVANCI: Gremo vsi!

VAROVANKA 2: Ena velika družina smo mi vsi!

(Varovanci začnejo skakati po odru in peti »La, la, la, la, la, la, la, la, la ... - Niet: Vijolice. Varovanci vpijejo in prepevajo, nekateri divje skačejo in plešejo. Kaos. KATJA se previdno umakne, SUZANA krili z rokami in cvili. Pritečejo varnostniki.)

MAKS: To je pravo gledališče, divji ples in kaos!

MILAN (*varnostnikom*): Kaj tam stojite ko hlodi, mater vam! Po njima!

MAKS (*poje*): La, la, la, la ...

(JANEZ pobegne, LADO in SUZANA se skrivata pod mizo.)

MILAN: A boš tiho?! Stani, ti pasji sin! Šef, tale je kriv za vse, tale tu!

(MILAN prime in udari Maksa po glavi, MAKS od udarca pade po tleh. BILJANA teče k njemu.)

MILAN: Dosta!! Konec je te vaše procesije! Tišina svi! Tisti, ki bo galamil, ga čeka ovo! (*pokaže na palico*)

(Varnostniki umirijo situacijo. MAKS pride k sebi. LADO in SUZANA počasi prilezeta izpod mize.)

LADO: Hkm, posluh. Rad bi vam čestital za uspešen kulturni nastop. Gospod sekretar je bil ... navdušen in je obljubil, da ... mm, da ... vas bodo doletele velike spremembe. Obljubil je, ... (*težko pove*) da ne boste več dolgo tukaj. Hvala, lahko se vrnete nazaj v svoje prostore.

(Varnostniki odpeljejo vse varovance. BILJANA in KATJA odideta. Ostaneta samo še LADO in SUZANA.)

LADO: Oh, Suzana! Ti sploh ne veš ...

SUZANA: Poklicali ste me s pravim imenom.

LADO (*se cmeri*): Vse je propadlo. Ne samo, da ne bomo nič dobili, še nekaj hujšega je!

SUZANA (*ga tolaži*): Oh, ubogi, ubogi ...

LADO: Sekretar je rekel, da je to dejanje usmiljenja. Da je to dobro za našo državo. Da bi bili proti državi in proti ljudstvu, če tega ne bi naredili.

SUZANA: Česa pa?

LADO: Čebelice nam bodo pobili!

SUZANA: Kaj, kako? Kdo?

LADO: Ja, oni.

SUZANA (*mežika*): Kdo so to, oni?

LADO: Ne, v bistvu mi, oni so mi! A razumeš, mi jih bomo morali! MI!

SUZANA: Se opravičujem, ampak nič vas ne razumem.

LADO: Naročili so nam, da morajo dobiti neko prašičjo ali ptičjo ali ne vem kakšno gripo, razumeš?

SUZANA: Kakšno gripo? Tako, ki ... (*SUZANA nakaže znamenje smrti. LADO pokima.*)

LADO: Baje, da gre za nekakšno usmiljenje. In nekaj v zvezi z državotvornostjo.

SUZANA (*razmišlja*): Če sekretar tako pravi, bo že res. Zakaj pa ne bi našim odvečnim privoščili malo usmiljenja?

LADO: Usmiljenja?

SUZANA: Na ta način bi jim omogočili, da njihova življenja dobijo nek namen. (*razmišlja*) Tako se jim bodo odprla nebeška vrata!

LADO: Kako praviš? Nebeška vrata ...

SUZANA: Ja, ja, seveda! Vrata direkt v nebesa! Saj gre za državotvornost vendar, za ideale! Pa ne samo to. Dali jim bomo nek višji smisel! Drugače bi tukaj živetarili tja v tri dni za davkoplačevalski denar.

LADO: Hm, višji smisel, nebeška vrata, ideali ...

SUZANA: Seveda! Oh, jaz že slišim nebeško glorio! (*Se vrže na kolena.*) Ja, odpri jim bomo vrata v nebesa!

LADO: Mi smo njihovi odrešitelji!

SUZANA: Odrešitelji! Tako je, kako lepo ste to povedali. (*Se pokriža.*)

LADO: Oh, hvaljen bodi Jezus! Gre za dejanje usmiljenja in državotvornosti. Ko ne bo več stroška s Panji, bomo vsi na boljšem, seveda!

SUZANA: In še nekaj ... Pravite, da je stvar tajna?

LADO: Strogo tajna. To je jasno.

SUZANA: Vsaka oblast rada nagradi tiste, ki znajo sodelovati. Če veste, kaj mislim?

LADO: Hehe, zvita si kot presta, Špelca moja. Všeč mi je to! Veš kaj, mislim, da si zaslužiš povišico!

SUZANA: Res?! Povišico! O, hvala ti Lado! Kako lep dan je danes! Juhej, juhuhu!

LADO: Krasno, spet sem dobre volje! Špelca, a si za eno polko?

SUZANA: Seveda, to pa vedno!

(*Zaslišimo turbo folk štanco. Zavrtita se v polko.*)

Konec.